

REFORMEFFEKTER 27. oktober 2022

ANALYSE

Udarbejdet af
Jon Nielsen
Chefanalytiker

S-regeringen og VLAK-regeringen har øget arbejdsudbuddet med omtrent lige meget

Borgerlige debattører har ved flere lejligheder fremstillet den siddende regering som mindre reformorienteret end den foregående. Det bygger på en opgørelse fra Finansministeriet, der sammenligner ministeriets egne fremadrettede forventninger til reformeffekterne i forskellige regerings reformaftaler. Men over halvdelen af VLAK-regeringens reformeffekter skyldes fejlskøn. Når der korrigeres herfor, falder VLAK-regeringens "reformregnskab" til omtrent samme niveau som S-regeringens.

Kontakt

Chefanalytiker

Jon Nielsen

📞 40 54 18 80

✉️ jn@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

En række borgerlige debattører har fremført, at den siddende regering har været mindre reformorienteret end den foregående. Det bygger på forskellige folketingsvar fra Finansministeriet, hvor ministeriet sammenligner effekten på arbejdsudbuddet af forskellige regerings reformpolitik ved at sammenstille de effektforventninger, der optræder i forskellige regerings reform-aftaler.¹

Opgørelserne viser, at V- og VLAK-regeringerne i 2015-2019 udvidede arbejdsstyrken med ca. 4.100 fuldtidspersoner, mens S-regeringen i 2019-2022 har udvidet arbejdsudbuddet med 1.700 personer.² Det fremgår af figur 1 nedenfor.

Problemet er, at de effektforventninger, der optræder i politiske aftaletekster, fra tid til anden viser sig at være optimistiske eller oppustede. Det er specifikt tilfældet for to af de reformer, der blev indgået under VLAK-regeringen. Sammenligningen giver derfor et misvisende billede af, hvor meget den foregående regering forøgede arbejdsudbuddet med.

Den ene af de to reformer er kontanthjælpsloftet (Jobreform Fase I), som regeringen på aftaletidspunktet havde overdrevne forventninger til. På aftaletidspunktet forventede Finansministeriet, at kontanthjælpsloftet ville forøge arbejdsudbuddet med 700 personer. Da Finansministeriet og Beskæftigelsesministeriet senere evaluerede reformen, blev det skøn reduceret til det halve.³ Derfor skal man trække 350 fuldtidspersoner fra VLAK-regeringens "reformregnskab", jf. Figur 1 nedenfor.

Den anden af de to reformer er omlægningen af satspuljen til en obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere. Det blev i arbejdsudbudsberegningerne indregnet som en selvfinansieret opsparing til trods for, at opsparingen var finansieret af, at man afskaffede satspuljen, som ellers ville være blevet anvendt til offentligt forbrug. Dermed var det reelt en offentligt finansieret opsparingsordning.

Der er 1.800 fuldtidspersoner til forskel på, om opsparingsordningen var selvfinansieret eller offentligt finansieret. Det er forskellen på Finansministeriets skøn for arbejdsudbudseffekten af en selvfinansieret opsparing (+500 fuldtidspersoner) og en offentligt finansieret opsparing (-1.300 personer).⁴

Når en selvfinansieret opsparingsordning øger arbejdsudbuddet, skyldes det, at en tvungen opsparing ud af en uændret overførselsindkomst opleves som en velfærdsforringelse, som øger incitamentet til at arbejde. Omvendt vil en offentligt finansieret opsparingsordning på toppen af ens eksisterende overførselsindkomst opleves som en velfærdsforbedring, som sænker incitamentet til at arbejde.

Finansministeriet indregnede en positiv effekt af opsparingsordningen, fordi satspuljen i ministeriets langsigtede fremskrivninger "beregningsteknisk" (dvs. uden noget videre ophæng) var konteret som en overførselsindkomst. Det var alene udtryk for et metodevalg, ikke en forventning til fremtiden. Reelt var der nemlig en mangeårig politisk tradition for at anvende satspuljen til offentligt forbrug. At satspuljen også i fremtiden ville gå til offentligt forbrug, var derfor den mest sandsynlige og mest nærliggende forventning til fremtiden – og det mest relevante alternativscenarie.

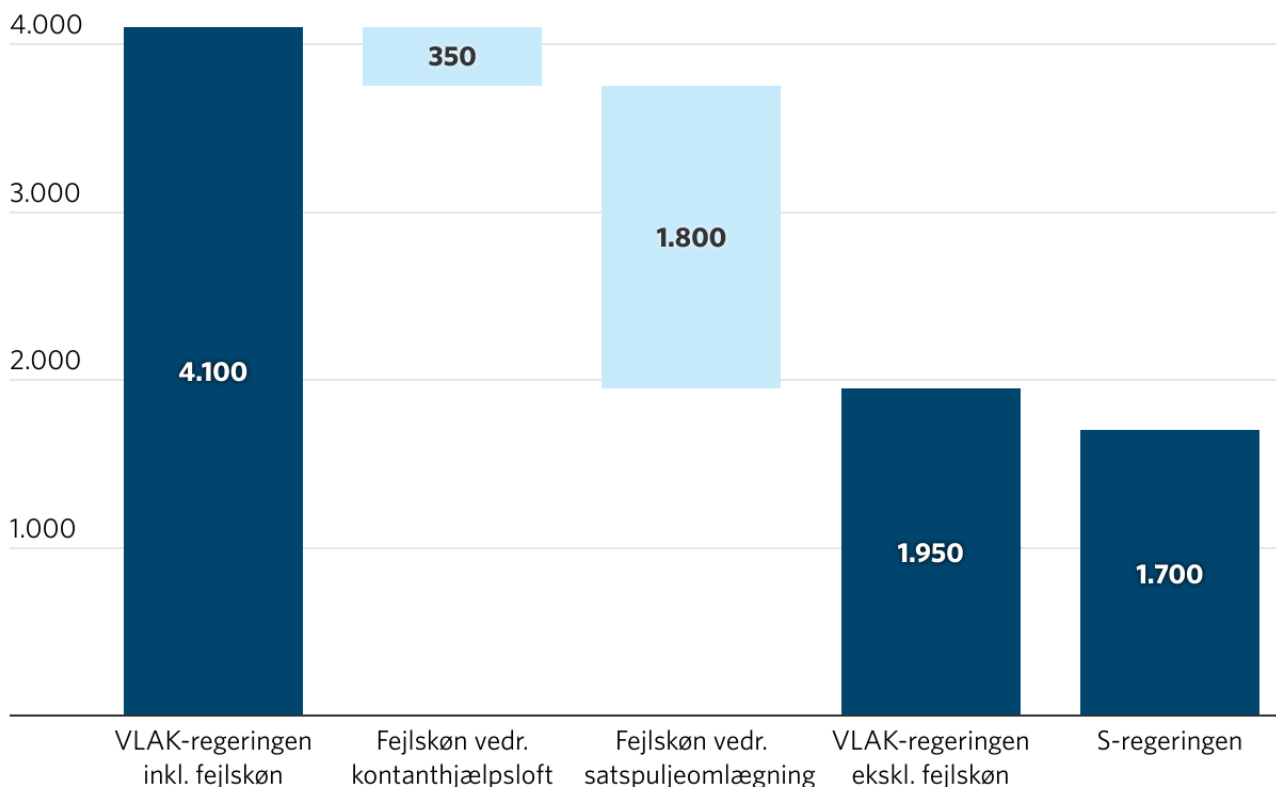
Den mest sandsynlige og nærliggende forventning var således, at omlægningen af satspuljen ville reducere arbejdsudbuddet med 1.300 fuldtidspersoner frem for at øge arbejdsudbuddet med 500 personer. Derfor skal man trække 1.800 fuldtidspersoner fra VLAK-regeringens "reformregnskab".

Endelig kan det nævnes, at de foreløbige tendenser for brugen af VLAK-regeringens seniorpension tyder på, at ordningen vil reducere arbejdsudbuddet med mere, end man forventede på aftaletidspunktet. Ministerierne har dog ikke foretaget reviderede skøn for effekten af seniorpensionen.

Når man korrigerer for fejlskøn vedrørende kontanthjælpsloftet og omlægningen af satspuljen, falder VLAK-regeringens "reformregnskab" til 1.950 fuldtidspersoner, jf. Figur 1. Det er stort set på niveau med S-regeringens "reformregnskab" ifølge Finansministeriet.

Over halvdelen af VLAK-regeringens "reformregnskab" skyldes fejlskøn

Figuren viser Finansministeriets skøn for VLAK-regeringens reformregnskab, når man korrigerer for fejlskøn. Det er sammenholdt med Finansministeriets skøn for S-regeringens "reformregnskab".

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet.

- 1 Jf. FIU 2020-21 Alm.del, endeligt svar på spørgsmål 124, www.ft.dk/samling/20201/alm-del/fiu/spm/124/svar/1746502/2335010.pdf
- 2 Jf. FIU 2021-22 Alm.del, endeligt svar på spørgsmål 410, www.ft.dk/samling/20211/alm-del/fiu/spm/420/svar/1901931/2611572.pdf
- 3 Jf. Finansministeriet (2019): Evaluering af Jobreform fase 1, fm.dk/media/16069/Evalueringafjobreformfase1_Oekonomiskanalyse.pdf
- 4 Jf. FIU 2018-19 Alm.del, endeligt svar på spørgsmål 369, www.ft.dk/samling/20181/alm-del/fiu/spm/369/svar/1570993/2039700.pdf